

Nar, saa vil jeg i alt Fald forbeholde mig at prøve paa at faa en lille Bevilling muligvis til at kunne foretage de Forsøg, jeg har talt om, og som jeg anser for saare vigtige.

C. Sage: Der er en Række Bevillinger, med Hensyn til hvilke jeg indtager en anden Stilling end det øvrige Udvalg, og om hvilke jeg derfor maa sige nogle Ord. Det er de Poster, som findes opførte paa Vædringsforslagslisten under Nr. 216 og følgende Nummere, og som angaa Tilskud til Opførelse af Kirker, Kapeller og Præstegaarde samt Bidrag til Præstefald og Kapellaner. Alle disse Bevillinger vedrøre fattige Egne i Sjælland, og de begrundes derved, at den voksende Befolkning og de store Afstande gøre Opførelsen af ny Kirkebygninger og Oprettelsen af ny Præstefald ønskelig, medens dog de paagældende Menigheder ikke ere i Stand til ved egne Midler at afholde Udgifterne dertil. Maa jeg nu først sige, at Bevillinger af denne Art er jeg i og for sig paa ingen Maade nogen Modstander af. Tværtimod, jeg erkender fuldt ud, at fattige Menigheder inden for Folketirken med Rette maa kunne gøre sig Forventning om, at rigere Menigheder yde dem Bidrag til Fuldbringelsen af deres kirkelige Præst. Hvis det ikke i det kirkelige Samfund skulde være Reglen, at de rige staa de fattige bi, ved jeg ikke let noget mennefteligt Forhold, i hvilket man skulde kunne vente, at denne Regel vilde blive fulgt. Men det, jeg er Modstander af, er, at disse Udgifter skulde afholdes af Statskassen. Statskassen er ikke Folketirkens Kasse. Til Statskirken yde ikke blot Folketirkens Medlemmer Bidrag, men Medlemmer af alle andre Trossamfund lige saa vel, og det er derfor stridende mod jævn simpel Retfærdighed, at man af Statskassen tager Bidrag til Fuldbringelse af Folketirkens Formaal, da jo dog intet andet Trossamfund modtager en eneste Dre af Statskassen til sine religiøse Formaal. Jeg ved meget vel, at man vil sige, at Grundloven har givet Folketirken en Særstilling, og at Grundloven udtaler, at Folketirken støttes af Staten. Det er imidlertid en Selvfølge, at hermed er intet sagt om, at det skulde være stemmende med Retfærdighed at kræve yderligere Bidrag til Folketirkens Underhold fra andre Trossamfund. Staten støtter Folketirken allerede derved, at der er givet Folketirken en mægtig, stærk, indflydelsesrig Stilling i Samfundslivet, at dens Præster ere Statens Embedsmænd, at Lovgivningsmagten værner om dens Lære og Helligdage,

at der i det hele er givet den en Stilling, hvorved den paa mange Omraader griber dybt ind i hele det borgerlige Liv. Og i økonomisk Henseende støtter Staten Folketirken derved, at der er henlagt bethdelige Midler, som udelukkende tjene til at fuldbyrdere Folketirkens Formaal. Men ud over disse Midler, som allerede fra gammel Tid danne en Særfond, som er stillet til Folketirkens Raadighed, og som jo fremdeles blive anvendte paa samme Maade, ud over disse Midler kan der ikke uden uøjnensalden Ubillighed stilles Krav om, at Statskassen skal yde Bidrag til Dækning af Folketirkens Udgifter. Og naar man nævner, at Grundloven udtaler, at Staten understøtter Folketirken, saa bør man dog heller ikke glemme en anden Grundlovsparagraf, der siger, at ingen er pligtig at yde personlige Bidrag til nogen anden Gudsdyrkelse end den, der er hans egen. Selv om Ordene i denne Grundlovsbestemmelse ikke forbyde, at Statskassens Midler anvendes til Folketirkens Underhold, maa dog i alt Fald Tankgangen deri henlede Opmærksomheden paa, at det ikke er stemmende med Retfærdighed at kræve, at anderledes troende ad denne indirekte Vej skulle give Bidrag til Folketirken.

Nu vil man imidlertid maaske sige, selv om man erkender Rigtigheden af disse Betragtninger, at det, som her er Tale om, er ikke noget nyt. Paa Finanslovens § 21 har der allerede gennem en Række af Aar uden Indsigelse været optaget Bevillinger af lignende Art som dem, der her er Tale om. Dette er fuldstændig rigtigt. Men Forholdet er dog det, at det, der nu foreslaas væsentlig har Karakteren af noget nyt. Jeg maa her først bemærke, at ligesom der paa Finansloven findes Udgifter til kirkelige Djemed, saaledes findes der ogsaa Indtægter, der hidrøre fra kirkelige Midler. Paa Finanslovens § 9 vil man finde en Post, der hedder: Indtægter af overtagne Bispetiender, og som i Gennemsnit aarlig giver Statskassen en Indtægt af noget som henimod 120,000 Kr. Paa den anden Side ere de Lønninger, som Staten udbetaler til Bisperne, væsentlig mindre og udgøre kun mellem 50 og 60,000 Kr. om Aaret. Der er altsaa her et Overskud af kirkelige Midler, som man med Billighed kan vente anvendte i kirkelige Djemed. Naar vi da gennemgaa Statsregnskaberne siden 1880, altsaa for de sidste 12. Finansaar fra 1880—1892, viser det sig, at den gennemsnitlige Indtægt, Staten i disse Aar har haft af Bispetienderne, er omtrent 117,000 Kr., og at den gennemsnitlige Udgift til kirkelige Djemed har været omtrent 130,000 Kr. S